

Handläggare
Ylva Norén och Sofia Ekstrand
E-post
ylva.noren@sfv.se

Boverket

Svarsbrev SFV, dnr 292022, Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö

Generella synpunkt på Boverkets förslag

Tanken med Boverkets förslag är att byggherren ska definiera avsedd användning, vilka krav det medför och hur kraven ska verifieras. I förslagstexten står det också att förslaget innehåller funktionskrav men även hur byggnaderna ska vara projekterade: *"Detta kapitel innehåller krav på hur byggnader ska vara projekterade och utförda i fråga om /---/."*

I de flesta kapitel saknas dock konkreta krav på hur byggnaderna ska projekteras för att uppnå funktionskraven:

- Funktionskraven är för brett utformade och tillför inte så mycket utöver vad som framgår i plan- och bygglagen.
- Det bör finnas en hänvisning till relevant lagstiftning och myndighetsföreskrifter (.ex. miljöbalken och föreskrifter från Folkhälsomyndigheten och Kemikalieinspektionen) i respektive kapitel.
- Hur och vem bedömer generellt att det råder en för stor oacceptabel risk, olägenhet eller temperaturpåverkan mm?

För att kunna göra en adekvat bedömning och projektering behövs kunskap om de lagar och regler som styr dessa områden i kombination med erfarenhet kring bra standardlösningar.

Konsekvensen av Boverkets förslag kan exempelvis bli att inga krav ställs eftersom byggherren inte har tillräcklig kunskap, eller att mycket omfattande krav ställs med stöd av konsulter som tar fram egna tillämpade kravställningar. Detta kan i sin tur leda till subjektiva bedömningar med långsiktigt sämre och dyrare lösningar.

Kapitel 1 Övergripande bestämmelser

§11 Inventera befintliga kanaler gör SFV i nuläget, men uppskattar att det tydliggörs i föreskriften.

§14-18 Kontroll ska göras, blir inte så tydligt, vad, av vem exempelvis?

Kapitel 2 Material

Konkreta krav för projekteringen saknas för att kunna ta fram bra lösningar:

"...påverkar byggnadernas inomhusmiljö eller närmiljö så att det uppstår en oacceptabel risk för användarnas eller grannarnas hygien eller hälsa."

Kapitel 3 Luft

Krav på hur byggnaderna ska projekteras för att uppnå kravnivån saknas:

"Årsmedelvärdet av aktivitetskoncentrationen av radon i luften får inte överstiga 200 Bq/m³ i utrymmen där människor vistas mer än tillfälligt." Hänvisning till aktuell myndighet och riktlinje saknas.

§2 , tycker oacceptabla hälsoeffekter är otydligt, finns det acceptabla hälsoeffekter? Och hur avviker den från §4? Kanske räcker med den?

§5 Lägre än gällande gränsvärden utomhus, mindre eller lika med hade varit enklare att förstå. Det här kan absolut leda till kostnadsdrivande åtgärder. Borde vara luftkvalitetsnormer för inomhus.

§6 Kontinuerlig luftväxling alltid, diskvalificerar självdrag (tänk sommarfallet utan temperaturskillnad, då blir ingen naturlig luftväxling), är det meningen? SFV:s byggnader har i stor omfattning självdrag, och vi ser inte ett egenvärde att ändra detta vid ombyggnad, om luftkvaliteten kan upprätthållas. Detta är inte heller teknikneutralt. Frågan gäller också småhus, som inte heller tillåts ha självdragssystem med det nya förslaget. Tillräcklig luftkvalité beskriver målet bättre. Om det ska vara teknikneutralt så bör inte heller kylning med luft vara med eftersom det finns andra alternativ.

§8 Tryckskillnader kanske ska undvikas generellt? Och varför möjlighet till forcerade luftflöden, bör väl vara tillräcklig luftkvalité även här?

Kapitel 4 Ljusförhållanden

Kravet på utblick skulle kunna lättas upp något (i stället för att tas bort) och avse fönster till rum där man vistas mer än tillfälligt och som även är utrymmen för daglig samvaro och matlagning. I stora lägenheter, med 3 rum och kök eller mer bör därför även ytterligare sovrum inkluderas i kravet.

Kapitel 5 Rumshöjd

Konkreta krav för projekteringen saknas för att kunna göra en objektiv bedömning:

"...att undvika olägenheter för människors hälsa."

Förslagsvis ändras texten i 2 § till följande: Rumshöjden ska vara tillräcklig, minst 2,4 meter om det inte finns skäl till annat, för att undvika olägenheter för människors hälsa /---/.

Kapitel 6 Termiskt klimat

Krav på termiskt klimat i byggnader finns reglerat i Miljöbalken och Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus varför det hade varit bättre att hänvisa till dessa i stället för att skriva: *"...inte...utsätts för sådan värmepåverkan eller köldpåverkan att de inte kan upprätthålla sin normala kroppstemperatur."* För fler synpunkter se nedan.

§2 som innehåller kravet på minst 24 grader och max 26 grader behöver formuleras om för att kunna användas rätt vid projektering och stämma överens med Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus.

Termen dimensionerade utetemperatur har tagits bort i det nya förslaget vilket kan medföra att dimensioneringen av värmesystemet blir felaktigt.

Att vistelsezonen tas bort är också en försämring. Risken är att det leder till betydligt högre krav (att temperaturen ska vara samma i hela rummet) vilket kanske inte går att uppfylla och föreskriften tappar auktoritet.

§3 Två negationer gör det otydligt. Om det är miljöbalkens krav på att det termiska klimatet inte ska innebära en olägenhet för människors hälsa som ska förtydligas kanske en hänvisning eller en liknande tabell som Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus skulle kunna vara till hjälp FoHMFS 2017:4.

Tabell 2. Värden för bedömning av olägenhet för människors hälsa

FoHMFS 2014:17

	Riktvärden	Rekommenderade värden
1. Operativ temperatur	Under 18 °C ¹	20–23 °C ²
2. Operativ temperatur, varaktigt	Över 24 °C ³	
3. Operativ temperatur, kortvarigt	Över 26 °C ⁴	
4. Skillnad i operativ temperatur mätt vertikalt 0,1 och 1,1 m över golv		Ej över 3 °C
5. Strålningstemperaturskillnad Fönster – motsatt vägg Tak – golv		Ej över 10 °C
		Ej över 5 °C
6. Luftens medelhastighet		Ej över 0,15 m/s ⁵
7. Ytemperatur, golv	Under 16 °C ⁶	20–26 °C

¹ För känsliga grupper, 20 °C.

² För känsliga grupper, 22–24 °C.

³ Under sommaren, högst 26 °C.

⁴ Under sommaren, högst 28 °C.

⁵ Vid inomhustemperatur över 24 °C kan högre lufthastigheter accepteras.

⁶ För känsliga grupper, 18 °C.

Om önskan inte är att förtydliga kravet i miljöbalken kanske det räcker att det står som det gör i miljöbalken och inte behöver nämnas mer här. Eller att skriva att den termiska komforten ska motsvara användning av byggnaden och främja människors hälsa.

7 Fuktsäkerhet

Krav på hur byggnaderna ska projekteras för att uppnå en acceptabel fuktsäkerhet saknas. Krav och råd kring fuktsäkert byggande finns via branschreglerna ByggaF, www.fuktcentrum.se där det finns litteraturhänvisningar för fuktsäkra konstruktioner mm. Hänvisning till ByggaF bör därför finnas kvar.

Det högsta tillåtna fukttillståndet beror av typen av material (organiskt eller oorganiskt mm) temperaturförhållanden, varaktighet och konstruktionsuppbyggnad mm.

Att skriva att 75 % generellt är dimensionerande kan vara felaktigt i vissa sammanhang.

Hänvisning till Byggevägledning 9 Fukt bör göras där detta förklaras. Det finns tabeller för kritiskt fukttillstånd för olika material vid samma temperatur och även kurvor med risk för påväxt vid varaktiga temperaturer och RF för virke.

Datum
2023-06-12

Diarienummer
1052/23
Er beteckning
29/2022

Sida
4 (4)

Vidare står det att "Byggnader ska vara utformade så att regnvatten och smältvatten leds bort från byggnaderna...så att sannolikheten för fuktskador /---/ blir acceptabel". Varför inte skriva in krav på dränering och avledning av markvatten?

Även märkligt formulerat "Byggnadsdelar som har kontakt med marken ska vara utformade så att fukt från marken hindras från att ta sig in i en oacceptabel mängd". Detta säger inte hur grunden ska vara projekterad och vilket krav som ska uppnås.

Kapitel 8 vatten

§6 Om det kan förorenas av gaser eller vätskor, kommer det väl inte uppfylla paragraf 4, att vattnet ska uppfylla kvalitetskrav för tappvatten, så lite onödig.

§8 Besvärande väntetid är otydligt, 10 sekunder var tydligare.

§10 Kan är ett svårt ord här, motverkas genom någon typ av skydd

§12 Kan är ett svårt ord här, avskiljas med böj eller liknande hade varit bättre, förhindras skulle också funka. Om det inte byggs separata rörsystem från varje avloppsenhet kan spillvatten tränga in från en avloppsenhet till en annan.

Kapitel 11 Avfall

Konkreta krav för projekteringen utifrån kraven i Avfallsförordningen saknas för att kunna ta fram bra lösningar: "Det ska finnas avfallsanordningar eller avfallsutrymmen för hanteringen av avfall." Föreslår även hänvisning till Avfallsförordningen.

Kapitel 13 Särskilt vid ändring av byggnad

Material, vem avgör detta? Behöver hänvisa till annan lagstiftning såsom arbetsmiljöverkets föreskrifter om asbest, lagen om PCB mm.

§3 Men en luftkvalitetsprojektering ska alltid göras enligt Kap 1 §8, så vet inte vad det här tillför.

Ylva Norén
miljöspecialist